

tribut Gabriel Zucman

Ariadna Trillas
Periodista i sòcia
d'*Alternativas Económicas*
ariantrillas@gmail.com

Aquest és un reconeixement a un economista jove, que encara no té 31 anys, per haver fet entendre al món, o a la part del món que el vol escoltar, «el robatori» sistemàtic a què els «paradisos fiscals» sotmeten els estats i els ciutadans, amb l'obra *La richesse cachée des nations*.

En matèria de «forats negres fiscals», havia llegit sobre sofisticades pràctiques societàries denunciades per algunes ONG, sobre escàndols individuals destapats per consorcis internacionals de periodistes o descoberts per delators eternament sota sospita, sobre contundents però vagues declaracions polítiques. Els economistes també se n'ocupen, evidentment, però la inversió que passa per Suïssa i s'inverteix en fons de Luxemburg no figura al capdamunt de la llista dels temes més investigats, sobretot si

considerem que som davant d'un dels reptes de major envergadura amb què han de lluitar els governs d'avui.

Allò que més em va sorprendre en llegir-lo és el to. No és destraler en un tema on és molt fàcil caure en la demagògia. Zucman defensa l'honestat de la majoria de governs, dels rics i de les empreses. Rebutja d'altres estimacions que multipliquen per quatre les seves dades sobre els diners amagats als paradisos fiscals —com la referència d'entre 21 i 32 bilions de dòlars (19,1 i 29,2 bilions d'euros) que l'economista nord-americà James S. Henry va estimar al 2012. D'acord amb els càlculs de Zucman, el patrimoni total que hi ha en aquests territoris lliures d'impostos puja a 6,9 bilions d'euros. D'aquesta quantitat, però, només se'n declara un 20%, de manera que els diners no declarats pugen a 5,5 bilions d'euros. A partir d'aquestes magnituds, cada any, els perjudicis, el frau a les arques públiques dels estats per aquesta raó s'eleva a 170.000 milions d'euros.

L'esforç de documentació és encomiable, no perquè descobreixi documentació inèdita, sinó perquè

Els estats, en un intent d'evitar que els paradisos captin diners, han anat abaixant els impostos sobre l'estalvi, les grans empreses, les herències i el patrimoni, mentre la pressió fiscal sobre el treball s'ha anat incrementant

són dades que no s'havien creuat mai abans, i menys amb l'objectiu de veure quin és el cost per als altres països de l'activitat real dels paradisos fiscals. Això sí, l'autor és implacable amb els defraudadors i amb els polítics que com Jean-Claude Juncker, han capgirat l'economia de Luxemburg. No creu en més incentius ni en acords voluntaris, sinó en l'amenaça de sancions, si cal comercials, contra països com Luxemburg, Suïssa o Singapur, que depenen del comerç exterior. Les eventuais sancions serien equivalents als perjudicis que aquests paradisos fiscals provoquen amb la seva opacitat als països que els imposarien les sancions comercials (França i Alemanya, per exemple). La mesura es combinaria amb un cadastre global on es registri tot el patrimoni financer del món. De fet, ja existeixen registres parcials d'aquesta mena en mans privades. Es tractaria de posar-los sota control dels governs o sota coordinació d'institucions com l'FMI. Zucman s'apunta també a la tesi d'una taxa de l'ordre del 0,1% sobre el patrimoni net individual registrat, encara que després, cada estat, sobirà en la seva fiscalitat, podria retornar els diners o aplicar la política impositiva que volgués. Es

tracta de tenir fixats els diners.

És agraït l'enfocament històric que projecta, perquè ens fa l'efecte que parlem de quelcom relativament nou, i ajuda a contrarestar algun dels mites que els diners que cerquen refugi estan fugint de règims opressors, per la raó fonamental que la majoria pertany a ciutadans de la UE. Els bancs suïssos no es van engreixar de capital estranger els anys 1930 per por al nazisme, sinó, sobretot, a la dècada de 1920, amb increments mitjans anuals del 14%.

Com sempre, falla la voluntat política, sobretot, la coordinació. No hi ha lluita parcial que valgui. Zucman crida a la pressió social. Hi ha quelcom de malentès pel que fa als impostos, precisament perquè els estats, en un intent d'evitar que els paradisos captin diners, han anat abaixant els impostos sobre l'estalvi, les grans empreses, les herències i el patrimoni, mentre la pressió fiscal sobre el treball s'ha anat incrementant. Per tant, els estats surten dos cops penalitzats pel que fa a la recaptació. I els ciutadans honestos que paguen, doblement castigats. O millor dit, robats.

La richesse cachée des nations **Gabriel Zucman**

La République des Idées
Le Seuil, 2013

El llibre, molt breu, d'aquest deixeble de Thomas Piketty, conegut autor d'*El capital al segle XXI*, ha estat traduït i reeditat a diferents països. Se centra sobretot en la riquesa dels inversors ultrarics particulars, més que no pas en la mecànica de les empreses. A l'Estat espanyol ha estat publicat per Pasado & Presente, amb el títol de *La riqueza de las naciones*. ■